

18 ΜΑΙ. 2015

Ημ/νία: 18/05/2015

Α. Π.: ΥΠΟΠΑΙΘ/ΤΝΠΚΕ/102176/514

Απάντηση στο έγγραφο: ΥΠΟΠΑΙΘ/ΤΝΠΚΕ/102176/514

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ &
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΤΟΜΕΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ**

Ερ. Φ.: 71

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : tmnpke@culture.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Χρήστο Πατπά
2. Υπουργείο Εξωτερικών

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 1783/16.4.2015 Ερώτηση με θέμα:
«Το Ηπειρωτικό Πολυφωνικό Τραγούδι αναγνωρίστηκε από την UNESCO
ως πολιτιστική κληρονομιάς της Αλβανίας»

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 1783/16.4.2015 Ερώτησης του Βουλευτή κ. Χρήστου Πατπά και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες μας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Το Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων είναι ενήμερο για τα θέματα που αφορούν την άυλη πολιτιστική κληρονομιά και παρακολουθεί συστηματικά τις εξελίξεις που σχετίζονται με τη «Σύμβαση για την Προστασία της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, UNESCO, 2003», μέσω της αρμόδιας Διεύθυνσης Νεώτερου Πολιτιστικού Αποθέματος και Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Σύμφωνα με τη Σύμβαση, η εγγραφή μιας άυλης πολιτισμικής έκφρασης από μια ή περισσότερες χώρες στους Καταλόγους της UNESCO (Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο ΑΠΚ της Ανθρωπότητας, ή Κατάλογο ΑΠΚ που χρειάζεται επείγουσα προστασία) σε καμία περίπτωση δε συνεπάγεται κατοχύρωση, οικειοποίηση ή/και ιδιοποίηση αυτής της έκφρασης από την χώρα που υπέβαλε το φάκελο, δεδομένου ότι οι άυλες πολιτισμικές εκφράσεις πρωτίστως αφορούν τους φορείς τους, τις κοινότητες οι οποίες τις ασκούν ή τις επιτελούν. Τα κράτη – μέρη της Σύμβασης εκπροσωπούν τους πληθυσμούς – φορείς των άυλων πολιτισμικών εκφράσεων που διαβιούν στο έδαφός τους και ενεργούν εκ μέρους τους. Για την εγγραφή στους Καταλόγους της Σύμβασης κάθε υποψηφιότητας στοιχείων της ΑΠΚ που υποβάλλουν τα κράτη – μέρη, προηγείται αξιολόγηση από σώμα εμπειρογνομόνων των κρατών – μερών, όπως ορίζεται από τα Όργανα της Σύμβασης (Διακυβερνητική Επιτροπή και Γενική Συνέλευση κρατών – μερών της Σύμβασης). Η Αλβανία, ενεργώντας εκ μέρους των κοινοτήτων που διαβιούν στο έδαφός της, ενέγραψε αρχικά τη συγκεκριμένη παράδοση πολυφωνίας που ασκείται στη χώρα αυτή στα λεγόμενα «Αριστουργήματα της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας» (σύστημα που προϋπήρχε της Σύμβασης). Επομένως, η εγγραφή της Αλβανικής Ισοπολυφωνίας στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο της Σύμβασης (το 2005) δεν συνεπάγεται σε καμία περίπτωση ότι το Ηπειρωτικό Πολυφωνικό Τραγούδι «κατοχυρώθηκε» ως αλβανική πολιτιστική κληρονομιά.

Στο σημείο αυτό, θεωρούμε σκόπιμο να τονίσουμε ότι οι ισχυρισμοί περί «κατοχύρωσης» στοιχείων της ΑΠΚ στη χώρα που υπέβαλε ένα φάκελο υποψηφιότητας και (μετά την αξιολόγησή του) ενέγραψε κάποιο στοιχείο της ΑΠΚ στους Διεθνείς Καταλόγους αποτελούν παρανόηση (και τελικώς, διαστρέβλωση) του πνεύματος και του γράμματος της Σύμβασης του 2003, αλλά και του ρόλου της UNESCO. Η Σύμβαση αποσκοπεί στην ανάδειξη της ΑΠΚ της Ανθρωπότητας και όλες οι πολιτικές και οι οδηγίες εφαρμογής που εκδίδει η Γραμματεία της Σύμβασης στοχεύουν στην πληρέστερη προβολή του πλούτου που ενσωματώνουν οι σχετικές λαϊκές παραδόσεις, προς χάριν όλων των λαών του κόσμου. Η UNESCO είναι ένας οργανισμός που αποσκοπεί στην εμπέδωση της ειρηνικής συνεργασίας σε παγκόσμιο επίπεδο, μέσω της εκπαίδευσης και του πολιτισμού. Επομένως, είναι μακριά από κάθε πρόθεση τόσο της UNESCO, όσο και της συγκεκριμένης Σύμβασης για τη Διαφύλαξη της ΑΠΚ, η «κατοχύρωση» οποιουδήποτε αποκλειστικού

δικαιώματος πάνω στα στοιχεία που εντάσσονται στους Καταλόγους της Σύμβασης. Η ένταξη στους Διεθνείς Καταλόγους έχει επομένως το νόημα της γνωστοποίησης και της αναγνώρισης της αξίας μιας πολιτισμικής παράδοσης.

Η ΔΝΠΑΑΠΚ συνεργάζεται στενά με πολιτιστικούς συλλόγους και φορείς, που δρουν τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο, προκειμένου να καταγραφεί και αναδειχθεί ο πλούτος και η ποικιλομορφία της ΑΠΚ που παραμένει ζωντανή στο αστικό και το αγροτικό περιβάλλον. Βασικός άξονας των δράσεών της είναι η μετάδοση στις νεότερες γενιές γνώσεων, δεξιοτήτων, πρακτικών και αξιών που σχετίζονται με προφορικές παραδόσεις, εθιμικές επιτελέσεις, παραδοσιακές και προβιομηχανικές τεχνικές και τεχνογνωσίες.

Η εγγραφή στοιχείων της ΑΠΚ στο Εθνικό Ευρετήριο της χώρας μας και η προώθησή τους προς εγγραφή στους διεθνείς καταλόγους που προβλέπει η Σύμβαση βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση με την ευαισθητοποίηση των τοπικών κοινωνιών και των ίδιων των φορέων της ΑΠΚ. Συγκεκριμένα (και με βάση τις ρητές Επιχειρησιακές Οδηγίες της Σύμβασης), τα στοιχεία ΑΠΚ πρέπει να εντάσσονται στο Εθνικό Ευρετήριο ΑΠΚ με πρωτοβουλία των ίδιων των κοινοτήτων και να απηχούν τις δικές τους αντιλήψεις για τον πολιτισμό και την ταυτότητά τους, και όχι τον λόγο των ειδικών ή της διοίκησης.

Στο σχεδιασμό της ΔΝΠΑΑΠΚ, ήδη από το 2014, και παρά την τρέχουσα δυσχερή δημοσιονομική συγκυρία, πρωτεύουσα θέση έχουν συναντήσεις, ημερίδες και σεμινάρια ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των τοπικών κοινωνιών σχετικά με την ΑΠΚ, τη Σύμβαση του 2003 και τις ευκαιρίες που προσφέρει για εφαρμογή εθνικών πολιτικών σε σχέση με το λαϊκό πολιτισμό στις συνθήκες της σύγχρονης εποχής.

Το Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης και Ελληνικών Λαϊκών Μουσικών Οργάνων – Συλλογή Φοίβου Ανωγειανάκη διέκρινε από πολύ νωρίς τη σπουδαιότητα του Ηπειρώτικου Πολυφωνικού Τραγουδιού και τη σημαντική θέση που κατέχει στο παγκόσμιο ρεπερτόριο της Λαϊκής Πολυφωνίας καθώς και την αξία του συλλογικού χαρακτήρα της ερμηνείας του. Για τον λόγο αυτό, από το 1995 αδιάλειπτα μέχρι και σήμερα, διοργανώνει σεμινάρια Ηπειρώτικου Πολυφωνικού Τραγουδιού και φιλοξενεί εκδηλώσεις από το Διεθνές Φεστιβάλ Πολυφωνικού Τραγουδιού.

Η αναγνώριση του Ηπειρώτικου Πολυφωνικού Τραγουδιού ως στοιχείου της ΑΠΚ της UNESCO, θα συμβάλει αποφασιστικά στη λήψη και τη στήριξη μέτρων διάσωσης, διάδοσης και προβολής του σπανιότατου, σημαντικότετου είδους, διασφαλίζοντας το δικαίωμά του στο μέλλον.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την κατάθεση πρότασης εγγραφής ενός άυλου πολιτισμικού στοιχείου στους Διεθνείς Καταλόγους της UNESCO είναι η προηγούμενη εγγραφή του στο Εθνικό Ευρετήριο ΑΠΚ. Από τα αναφερόμενα πολιτισμικά αγαθά, κάποια είναι ήδη εγγεγραμμένα στο Εθνικό Ευρετήριο (όπως λχ., η τηνιακή μαρμαροτεχνία, η παραδοσιακή ξυλωναυπηγική και η μεσογειακή διατροφή), κάποια άλλα θα εγγραφούν πολύ σύντομα ενώ κάποιες προτάσεις συνιστούν μεν προτεραιότητες της Υπηρεσίας, αλλά δεν είναι ακόμη σε ώριμο στάδιο εγγραφής.

Σε ό,τι αφορά στη διεθνή παρουσία της χώρας μας, το 2013 εγγράφηκε η πολυεθνική υποψηφιότητα της Μεσογειακής Διατροφής (Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Μαρόκο, Κύπρος, Κροατία, Πορτογαλία), το 2014 εγγράφηκε στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο της ΑΠΚ της Ανθρωπότητας η Παραδοσιακή Μαστιχοκαλλιέργεια της Χίου, ενώ το 2015 θα αξιολογηθεί προς εγγραφή στον ίδιο κατάλογο η Μαρμαροτεχνία της Τήνου. Για την αξιολόγηση του 2016 έχει ήδη αποσταλεί φάκελος υποψηφιότητας σχετικά με το ποντιακής καταγωγής έθιμο των Μωμόερων. Να σημειώσουμε εδώ ότι κάθε κράτος - μέρος της Σύμβασης έχει δικαίωμα να αποστέλλει κάθε χρόνο προς εγγραφή στους Καταλόγους της UNESCO ένα φάκελο.

Είναι πεποίθησή μας ότι η ΑΠΚ της χώρας μας κρύβει ανεξάντλητο πλούτο. Σε συνεργασία με τις τοπικές κοινωνίες καταγράφεται, τεκμηριώνεται, διαφυλάσσεται, μεταβιβάζεται και αναδεικνύεται όλο και περισσότερο.

Ο Αναπληρωτής Υπουργός
Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων
ΝΙΚΟΣ ΞΥΔΑΚΗΣ

Εσωτερική Διανομή:

1. Υ.ΠΟ.ΠΑΙ.Θ –
Τμήμα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τομέα Παιδείας και Θρησκευμάτων
2. Διεύθυνση Εφαρμογής Πολιτιστικής Πολιτικής
3. ΔΝΠΑΑΠΚ
4. ΜΕΛΤΕΛΜΟ – Συλλογή Φοίβου Ανωγειανάκη

ΑΚΡΙΒΕΣ ΦΩΤΟΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Από το πρωτότυπο

Αθήνα 18/5/2016

Η Προϊσταμένη του

ΙΩΑΝΝΑ ΓΑΛΑΝΗ-ΚΑΖΑΝΤΑΚΗ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΟΣ

